

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2553 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งศึกษาถึงพัฒนาการทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2553 ศึกษาความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัย ค้นคว้า หาข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ

1. การค้นคว้าจากเอกสาร โดยอาศัยรูปแบบการพรรณนาความ (Descriptive Approach) เพื่อศึกษาพัฒนาการทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2553 แหล่งข้อมูลเชิงเอกสารจากหนังสือพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พุทธศักราช 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2551) คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปี 2553 ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมบทความ งานวิจัย วารสาร สื่อออนไลน์ เป็นต้น

2. การใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ศึกษามุ่งเน้นที่จะสัมภาษณ์กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นายอำเภอแม่ริม ปลัดอำเภอแม่ริม ปลัดจังหวัด นายกสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มที่ 2 กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอแม่ริม และกลุ่มที่ 3 ประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ประเด็นการสัมภาษณ์หลัก ประกอบด้วย ความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปัญหาและอุปสรรคต่อความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แนวทางหรือข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา ปรับปรุงความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ทั้งนี้เหตุผลที่ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษาในพื้นที่อำเภอแม่ริม เนื่องจากอำเภอแม่ริม ถือเป็นเขตเมืองกึ่งชนบท ลักษณะความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชนต่างๆ ยังคงมีความสัมพันธ์อันดีกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประกอบกับกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอแม่ริม ยังคงมีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมในระดับตำบลและอำเภอแม่ริมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจะทำให้ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ง่ายยิ่งขึ้น ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน หลากหลาย และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้มีประชากร ที่ผู้วิจัยได้ศึกษา 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 นายอำเภอแม่ริม ปลัดอำเภอแม่ริม ปลัดจังหวัด นายกสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดเชียงใหม่ รวมจำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอแม่ริม ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2554 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 92 คน

กลุ่มที่ 3 ประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2554 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 84,570 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการคัดเลือกมาจากจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นายอำเภอแม่ริม ปลัดอำเภอแม่ริม ปลัดจังหวัด นายกสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดเชียงใหม่ รวมจำนวน 4 คน ผู้ศึกษาดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ที่จะศึกษาทั้งหมดทุกคน คือ นายอำเภอแม่ริม จำนวน 1 คน ปลัดอำเภอแม่ริม จำนวน 1 คน ปลัดจังหวัด จำนวน 1 คน และนายกสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน

กลุ่มที่ 2 กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 92 คน ผู้ศึกษาดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เพื่อใช้สุ่มเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอแม่ริม ซึ่งปัจจุบันแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 11 ตำบล 92 หมู่บ้าน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างกำนัน จำนวน 5 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 10 คน รวมเป็น 15 คน

กลุ่มที่ 3 ประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่ริม ศึกษาดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เพื่อใช้สุ่มเลือกประชาชน ตำบลละ 1 คน รวม 11 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงเอกสาร ได้จากหนังสือ บทความ งานวิจัย วารสาร สื่อออนไลน์ เป็นต้น เป็นการดำเนินการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2553 และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2. ข้อมูลเชิงสำรวจ ผู้ศึกษาเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ประเด็นในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 พัฒนาการทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2553

ส่วนที่ 3 ความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคต่อความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

นอกจากนี้ประเด็นคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์นั้น จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบคำถามได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ได้อย่างอิสระ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษา 2 ลักษณะ คือ การศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสาร ทำการสรุปประเด็นที่น่าสนใจไว้เพื่อนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์และอธิบายพัฒนาการทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2553 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยทำการจัดกลุ่มคำถามที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อนำไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การศึกษา ที่มุ่งเน้นศึกษาพัฒนาการทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2553 ศึกษาความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

3. การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จากขั้นตอนที่ 2 มาวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีของ Huntington (1969) มาวิเคราะห์ความเป็นสถาบันทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่ง Huntington ได้นำเสนอเงื่อนไขของสถานะความเป็นสถาบันการเมืองว่าจะประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ ความเป็นสถาบัน ความซับซ้อน ความเป็นอิสระ และความเป็นปึกแผ่น หลังจาก

นั่น ผู้ศึกษาสรุปประเด็นข้อค้นพบที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา และผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอข้อคิดเห็นของผู้วิจัยเอง

ทั้งนี้ การนำเสนอข้อมูลนั้นจะใช้การบรรยาย ทั้งในส่วนของการนำเสนอข้อมูลต่างๆ การวิเคราะห์ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการอภิปรายผลการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและมีรายละเอียดที่ชัดเจน